

Sygn. akt I ACz 61/14

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Ewa Staniszevska /spr./
Sędziowie:	SA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga SA Marek Górecki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 30 maja 2014 r.

sprawy z powództwa Skarbu Państwa - (...) Oddział w Z.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 15 listopada 2013 r., sygn. akt I C 192/13

p o s t a n a w i a:

1/ uchylić zaskarżone postanowienie,

2/ pozostawić Sądowi I instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

M. Mazurkiewicz-Talaga E. Staniszevska M. Górecki

UZASADNIENIE

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym dnia 14 stycznia 2013 roku w sprawie o sygnaturze I Nc 116/12 Sąd Okręgowy uwzględnił w całości żądanie pozwu złożonego przez Skarbu Państwa - (...)Oddział w Z. przeciwko (...) S.A. w W..

Sprzeciw w ustawowym terminie wniosła pozwana spółka kwestionując zasadność żądania pozwu w całości i domagając się oddalenia zgłoszonych przeciwko (...) S.A. w W. roszczeń.

W kolejnym piśmie datowanym na 21 maja 2013 roku strona pozwana zgłosiła zarzut niewłaściwości miejscowej Sądu Okręgowego w Zielonej Górze, powołując się na zamieszczoną w spornej umowie klauzulę prorogacyjną, według której sądem właściwym jest sąd właściwy dla siedziby zamawiającego. Pozwana wskazując, że powodem jest Skarb Państwa, wniosła o przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

Postanowieniem z dnia 15 listopada 2013 roku Sąd Okręgowy w Zielonej Górze stwierdził swoją niewłaściwość i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Poznaniu - Sądowi Gospodarczemu.

Motywuując rozstrzygnięcie Sąd I instancji wskazał, iż analizowana sprawa jest sprawą gospodarczą w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 1989 roku o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz. U. z 1989 roku, Nr, 33, poz. 175 z późn. zm.). Spór wynika bowiem ze stosunku cywilnego łączącego przedsiębiorców mieszcząc się w zakresie prowadzonej przez te podmioty działalności gospodarczej. Zdaniem Sądu Okręgowego właściwość funkcjonalna sądów gospodarczych nie może być zmieniona za pomocą umowy stron, w związku z tym sąd powinien brać tę właściwość pod rozwagę z urzędu w każdym stanie sprawy.

Z powyższym orzeczeniem nie zgodził się powód, zarzucając przedmiotowemu postanowieniu obrazę art. 200 kpc, art. 202 kpc oraz art. 2 ustawy o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych poprzez ich niezastosowanie i wydanie kwestionowanego rozstrzygnięcia w sytuacji, kiedy nie było to uzasadnione.

W uzasadnieniu środka odwoławczego skarżący podniósł, że strona powodowa, z uwagi na swój szczególny status prawny, nie może zostać zakwalifikowana do kategorii przedsiębiorców, a prowadzonej przez powoda działalności w zakresie zarządu drogami krajowymi nie sposób zaliczyć do działalności gospodarczej. W konsekwencji analizowana sprawa nie jest sprawą gospodarczą zatem postanowienie Sądu Okręgowego winno ulec uchyleniu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie było zasadne, choć o uchyleniu kwestionowanego orzeczenia i przekazaniu sprawy do dalszego prowadzenia zadecydowały względy inne niż te wskazane w środku odwoławczym.

Z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia jasno wynika, że jego podstawą nie była ocena zarzutu pozwanego z pisma procesowego z dnia 21 maja 2013r. (w którym zresztą nie powoływał się na charakter sprawy), lecz stwierdzenie przez Sąd z urzędu swej niewłaściwości funkcjonalnej.

Dla oceny prawidłowości zaskarżonego postanowienia w świetle art.15 k.p.c. i art. 200 k.p.c. istotne znaczenie ma okoliczność, że nie zostało ono wydane na etapie wstępnych czynności, przed wdaniem się pozwanego w spór co do istoty sprawy, a po wniesieniu sprzeciwu od nakazu zapłaty, złożeniu dalszych pism

procesowych przez strony i przeprowadzeniu rozprawy.

Odnosząc się zatem do podstaw rozstrzygnięcia Sądu I instancji w pierwszej kolejności wskazać należy, że sprawy gospodarcze rozpoznawane są w trybie procesowym, stąd ewentualne niedochowanie właściwości funkcjonalnej nie pociąga za sobą z reguły żadnych ujemnych skutków procesowych dla stron, a już z pewnością nie skutkuje nieważnością postępowania.

Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem art.200 k.p.c. nie ma zastosowania w przypadku przekazania sprawy innemu wydziałowi (tj. przez cywilny do gospodarczego i na odwrót) tego samego sądu. W rozpoznawanej sprawie stwierdzenie niewłaściwości funkcjonalnej wiązało się jednak z jej przekazaniem sądowi równorzędnemu. Okoliczność, że w Sądzie Okręgowym w Poznaniu utworzony został sąd gospodarczy dla właściwości miejscowej Sądu Okręgowego w Zielonej Górze, nie zmienia jednak co do zasady faktu, iż chodzi tylko o właściwość funkcjonalną sądów ze wszystkimi wynikającymi z tego procesowymi skutkami, nie zaś o właściwość miejscową wyłączną.

Uprawnienia Sądu do działania z urzędu na przedstawionym wyżej etapie postępowania sądowego podlegały zatem ocenie przy uwzględnieniu treści art. 201 i 202 k.p.c. Niewątpliwie podstawą działania Sądu nie był i mógł być przepis z art.201 k.p.c., w którym mowa o różnych trybach postępowania. Także w art.202 k.p.c. właściwość funkcjonalna nie została wymieniona jako podlegająca sądowi rozprawie z urzędu w każdym stanie sprawy. Wszystko to powoduje, że w orzecznictwie i doktrynie ugruntowany stał się pogląd, iż rozpoznanie sprawy przez sąd niewłaściwy funkcjonalnie nie jest uchybieniem, na które sąd powinien zwrócić uwagę z urzędu. Jest to uchybienie brane pod rozwagę na zarzut zgłoszony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy (por. postanowienie S.N. z 11.08.1990r., II Cz 160/90 – OSNC 1991/8 – 9/115 czy postanowienie S.N. z 26.08.1998r., II Cz 74/98 – OSN 1999/2/36). Sąd Apelacyjny w pełni

podziela to stanowisko, które wzmacniają tylko zmiany w przepisach proceduralnych, w wyniku których zniesione zostało postępowanie

odrębne w sprawach gospodarczych.

Skoro już z przyczyn wyżej wymienionych zaskarżone postanowienie nie mogło się ostać, zbędne stało się odnoszenie do dalszych zarzutów skarżącego.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 par.4 k.p.c. w zw. z art.397 par 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji postanowienia. O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd orzekł w punkcie drugim zgodnie z art. 108 par.2 k.p.c.

M. Mazurkiewicz-Talaga E. Staniszevska M. Górecki